

FILIP KEYAERT

UIT HET
DAG-
LICHT

Manteau

Ik verbied iedereen om anderen te veroordelen.

– MIKHAIL FYODOROVICH BELOV, in de film *Belovy* van VIKTOR KOSAKOVSKIY (1992)

Deep Throat ging niet zozeer over seks, als wel over de vrijheid om je zonder schaamte uit te spreken.

– DENNIS HOPPER

Het zag ernaar uit dat het een echte kunstvorm zou worden, maar het tegenovergestelde gebeurde.

Het werd een middelmatig product.

Er waren geen filmmakers meer nodig.

Het hielp zichzelf om zeep.

– GERARD DAMIANO (over de evolutie van de erotische film)

De plastic bloemen die naast haar koffiekant stonden, vulden haar kleine werkruimte met een weeë geur. Het was een geur die haar terugbracht naar de jaren die ze met haar kersverse echtgenoot had doorgebracht. Een geur die haar herinnerde aan het moment waarop ze voor het eerst op eigen benen stond. Ze leunde zachtjes naar voren en tipte de as van haar sigaret af in het kartonnen bekertje, waarin een bodempje opgeloste poederkoffie lag te stremmen. Kleine, bijna onzichtbare druppels lekten een voor een uit de stilaan wak wordende onderkant, en ze keek lijdzaam toe hoe haar uitgedrukte peuk cirkelend rondreef in het stroperig wordende vocht. Het zwartbruine spoor dat het ordelijke ruitjespatroon op de zijkant genadeloos verbrak, deed haar aan haar eigen weggeëbde jeugd denken. Het was alsof ze voor het eerst in jaren echt vóelde hoe het leven stelselmatig uit haar wegstroomde. Zonder waarschuwing. Zonder vooraf even te verwittigen.

Ze opende de lade van het ijzeren bureau, dat tussen de twee wanden van haar hokje zat gekneld, en pakte een schaar beet, waarvan één oog bevlekt was met verdroogde lijmresten. Zodra ze de schaarmessen van een hinderlijk restje kleefband had ontdaan, boog ze zich

voorover en knipte met een welgemikte haal de knoppen van de namaakbloemen af. Haar blik gleed afwisselend langs de stijve, onnatuurlijk groene stengels, die even onbewogen als voorheen in hun vaas stonden, en de bestofte rode blaadjes van de kunstrozen. Hoewel ze nooit echt hadden geleefd, leek het rood dat fel afstak tegen het verder kleurloze interieur doffer dan ooit, en het had het er alle schijn van dat de bloemen een laatste poging ondernamen hun onechtheid uit te schreeuwen. Ze wikkelde de knoppen in de krant waarop ze waren beland, en gooide ze samen met de stengels in de overvolle vuilnismand. Vervolgens draaide ze de sleutel van de schakelkast om en knipte de verlichting van de hal aan. Het ratelende geluid dat gepaard ging met het ophalen van het rolluik bracht haar steeds weer de nodige rust. Elke ruk die ze aan het koord gaf wakkerde een diepgewortelde droefheid aan, hoewel ze die niet op die manier ervoer. Vaak slaagde ze niet erin haar wonden van haar levenslust te onderscheiden, waardoor ze vrijwel ononderbroken in een staat van absolute twijfel verkeerde. Eén helft van haar weigerde toe te geven aan de onverschilligheid die zich gaandeweg onder haar huid had genesteld, terwijl de andere haar verplichtte de schouders te laten hangen en op te gaan in de rook die haar loket in een grauwsluijer hulde.

Het blauwwitte schijnsel van de neonlichten trad de fletse middagzon behoedzaam tegemoet, en het geroezemoes van de wachtrij die zich inmiddels voor de kassa had gevormd overstemde het geronk van de sputterende buislamp boven haar hoofd. Ze kiepte de inhoud van

een uitpuilende asbak in een leeggegeten chipszak en schoof het luik opzij waarmee ze 's nachts haar geldlade afsloot. De randen van het rechthoekige vezelplaatje hadden na al die jaren een ronde vorm aangenomen, en de aluminium rail waarin het was bevestigd zat onder de afgebrokkelde houtsnippers. Hoe vaak zou ik dit ding al heen en weer hebben geduwd, vroeg ze zich af. Ze gebruikte een van haar vingernagels om een verdroogd restje van het plankje te krabben. Ze kon zich niet herinneren dat er ooit een ander plankje had gezeten. Ze staarde met glazige ogen naar de KISS-sticker die ze eigenhandig op de achterzijde had gekleefd, en beseftte meer dan ooit dat dat kleine stukje hout het enige was wat haar dag in, dag uit van de buitenwereld scheidde. Ze had nooit eerder stilgestaan bij het feit dat dit kleinood een onbetwistbaar onderdeel van haar leven vormde. Nu ze erover nadacht kon ze niet anders dan erkennen dat de plank en zij onlosmakelijk met elkaar verbonden waren. Het blijft beter dan een kat, dacht ze, waarna ze een nieuwe sigaret opstak en de onlangs verschenen rimpels onder haar neus plaatsmaakten voor een nietszeggende glimlach.

‘Wat kan ik voor u betekenen, meneer?’ vroeg ze met een stem die gedempt werd door de kleine gaatjes in de plexiglazen wand. ‘Een retourtje Knokke-Heist? Of spoort u liever een keer naar Madurodam? De houten kerkjes zijn er prachtig deze tijd van het jaar. Wel opletten dat je niet erover struikelt natuurlijk. Voor je er erg in hebt kleeft er een heel dorp aan je schoenzool. Het parkje met zijn vele bankjes, het verlaten kaatspleintje, de lokale melkveehouderij en héél de reutemeteut.’

De kleine man van middelbare leeftijd keek haar enigszins onthutst aan. 'Ik wil graag dié film zien', zei hij, wijzend naar de affiche van *Sexworld* die in de vitri-nekast hing te pronken.

'Ah...' zei Sonja, die een roze kaartje van haar ticket-rol scheurde. 'En ik maar denken dat u voor de pinda-nootjes kwam. Een vergissing is snel gemaakt, is het niet? Dat is eigen aan ons, mensen. Vindt u ook niet? Wijs me een mens aan die zich nooit vergist, en je staat gegarandeerd als een halvegare in het ijle te klooiën. Met die stompe worstenvingertjes van u. Over kale ker-missen gesproken, wat ik je brom.'

De wangen van het schuchtere kereltje kleurden diep-rood. 'Kan ik gewoon mijn kaartje krijgen?' vroeg hij, nu stampvoetend van ongemak.

'Zeker, mijn jongen', antwoordde Sonja. 'Geduld is wat ons van de dieren onderscheidt, zei mijn moeder za-liger altijd. Hoewel enige nuance hier wel op zijn plaats is. Want mijn arme moertje zei wel meer dingen die bij nader inzien geen hout sneden. Zo brulde ze mijn vader soms toe dat hij zijn sinterklaaskostuum terdege moest opbergen. En de arme man wist niet eens wie Sinterklaas was. Laat staan dat hij ooit een mijter van dichtbij had gezien. Nee, meneertje. De dingen lopen niet altijd zoals we die hadden gepland. Of wel soms?'

De terughoudende blos op de kaken van de man was nu helemaal verdwenen en in plaats daarvan was er een soort grijswitte glans verschenen. Zijn jukbeenderen sta-ken nu ietwat vooruit en zijn tandengeknars verdrukte de logge beat die achter de zware deuren huishield.

Ze schoof zijn kaartje onder het raampje door en stak het briefje van honderd dat hij haar toestopte in het sigarenkistje naast zich. De man griste zijn ticket zo snel als maar kon weg en beende naar de ingang van de filmzaal.

‘Geniet van de voorstelling!’ riep Sonja hem nog na, maar hij was al te ver van haar verwijderd om te horen wat zij precies had geroepen.

‘De volgende!’ schreeuwde ze gespeeld enthousiast, toen er een boomlange vent voor haar raampje opdook die zijn neus net niet tegen het glas aandrukte.

‘Ik kan je ruiken’, fluisterde hij. De lucht die hij uitademde gaf de glaswand heel even een melkachtige uitstraling.

‘Ik jou ook’, zei Sonja onverstoord. ‘En geloof me als ik zeg dat het niet het meest gelukzalige moment van mijn dag is.’

De uitgemergelde twintiger ging gekleed in een licht-beige overjas en een bijpassende deukhoed. De felle lampen die vanaf de straatkant te zien waren, werden weerkaatst door de lakleren laarzen die zijn voeten omklemden, en even leek het alsof al het licht van het theater door zijn schoenpunten werd opgezogen.

‘Wat draait er vandaag allemaal?’ vroeg hij.

‘Je mag een prijs kiezen uit de bovenste twee rijen’, antwoordde Sonja, die niet de minste interesse veinsde en haar hoofd andermaal in de richting van de fotokasten draaide. Ze knikte kortstondig en scheurde zonder verder iets te vragen een tweede ticket van haar rol af.

‘Zit mijn gerief ertussen?’ vroeg de kerel, wiens bo-

venste hoektanden vervangen waren door goedkope vergulde kronen.

‘Dat weet jij en jij alleen’, antwoordde Sonja.

‘Komaan, lieveling’, vervolgde de man. ‘Jij kent me beter dan mijn eigen moeder. Of niet soms?’

Sonja hief haar hoofd op en wierp hem een veelbetekende blik toe. Haar ogen doorboorden de zelfgesponnen cocon waarachter hij zich verschool, en gedurende enkele seconden had het er alle schijn van dat zijn pantser ter plekke zou verbrokkelen en het naakte, doodsbenauwde jongetje dat hij werkelijk was gillend zou wegrennen. De man wendde zijn blik af en nam zijn kaartje zwijgend in ontvangst, waarna hij net als zijn voorganger verdween achter de klapdeuren, die nog een tijdje bleven stuiptrekken.

Sonja keek nauwelijks op toen ze de zijdeur van haar hokje hoorde openzwaaien. Ze vertrok geen spier toen twee slanke armen haar vanachteren omstrengelden en het haar zo bekende parfum haar neusgaten binnendrong.

‘Druk vanmiddag?’ vroeg de jonge, naar notenolie geurende vrouw die haar neus in Sonja’s haardos begroef.

‘Valt best mee’, antwoordde Sonja, die haar hoofd een kwartslag draaide en de oogverblindende brunette een vluchtige kus op de lippen gaf.

‘Is dat alles?’ vroeg de schone, wier ogen vurig heen en weer flitsten.

‘Meer zit er voorlopig niet in, schat’, zei Sonja. ‘Het spijt me echt, maar ik maak het morgenochtend goed, oké?’

© Manteau / Standaard Uitgeverij nv, Franklin Rooseveltplaats 12,
B-2060 Antwerpen en Filip Keyaert

www.standaarduitgeverij.be
info@standaarduitgeverij.be

Vertegenwoordiging in Nederland:
New Book Collective, Utrecht
www.newbookcollective.com

Eerste druk september 2022

Omslagontwerp: Leen De Pooter - quod.voor de vorm
Omslagbeeld: Reinhold Podevijn
Opmaak binnenwerk: Ready2Print

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden
verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand
of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch,
mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op welke wijze ook, zonder
voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

ISBN 978 90 223 3933 6
D/2022/0034/314
NUR 301